

Šateikių antžeminė raketinė bazė

Plungės rajone, abipus Šateikių miestelio, esančiuose miškų masyvuose, 1960 m. pastatyta Šateikių antžeminė vidutinio nuotolio raketų paleidimo bazė. Viena iš 4 tokio tipo bazių, veikusių Lietuvoje.

Bazėje buvo įrengtos keturių R-12, R-12U (SS-4 Sandal) vidutinio nuotolio balistinių raketų (vienos populiariausių SSRS) antžeminės paleidimo aikštelės. Šateikių girios karinio dalinio teritorijoje, gelžbetoniniuose angaruose buvo laikomos balistinės raketos. Angaruose stovėjo mašinos, o ant jų platformų buvo sumontuota po vieną R12U raketą. Pagal komandą mašinos turėjusios nuvykti į nurodytą vietą, o raketos paleistos padiktuotų koordinatų kryptimi. Esant signalui, raketos buvo ruošiamasi paleisti į europinės dalies NATO bloko šalis.

1962 m. rugsėjį – 1963 m. sausį, Karibų krizės metu, įtampai tarp JAV ir SSRS pasiekus aukščiausiąjį tašką, branduolinės raketos iš Šateikių raketų paleidimo bazės, traukinių vagonais buvo vežamos į Sevastopolį, kur perkrautos į prekinis laivus nuplukdytos į Centrinę Kubą (Havana). Kariai Kubos salos centre, miškuose statė raketas. Ši operacija buvo vadinama operacija „Anadyris“ – raketų ir kitos ginkluotės gabenimas į Kubą.

Kita data, kai bazėje buvo paskelbta aukščiausio lygio parengtis – 1968 m. įvykęs Prahos pavasaris (įvykiai Čekoslovakijoje), kuomet raketos buvo nukreiptos Vakarų Vokietijos Federacijos pusėn, mat buvo tikimasi, kad NATO bloko šalys ginklu palaikys Čekoslovakijos sukilėlius.

Iš Šateikių antžeminės raketų paleidimo bazės raketos išgabentos apie 1978 m., kai ji jau buvo laikoma pasenusia, o jos išlaikymas – neracionaliu. Bazės uždarymą paskatino ir tai, kad XX a. 8 deš. pab. jau buvo aišku, kad stacionarių raketų paleidimo bazių lokacijos yra identifikuotos JAV žvalgybos.

Įdomu tai, kad vėliau bazėje nuošaliai buvusiame iš išorės keliomis spygliuotomis tvoromis aptvertame nedideliame gelžbetoniniame hermetizuotame pastate, buvo sandėliuojami taktinės paskirties sviediniai su branduoliniu užtaisu, skirti šaudyti iš „Pionų“.

Vieno tokio sviedinio sprogstamoji galia vertinama 2 kilotonomis. Palyginimui: branduolinės bombos „Little Boy“ (liet. „Mažylis“), 1945 m. rugpjūčio 6 d. amerikiečių numestos ant Hirosimos (Japonija), išskirtos energijos ekvivalentiška išėiga prilygo 13–16 kilotonų. Šateikiuose jie galėjo atsirasti 1981 m. pabaigoje.

Šateikiuose buvo dislokuota ir 384-oji didelio galingumo artilerijos brigada. Brigados žinioje ir buvo savaeigės 203 mm kalibro haubicos 2S7 „Pion“. Jų paskirtis – atakuoti priešo užnugarį, naikinti svarbius objektus 47–55 kilometrų atstumu. Šie taktinės paskirties sviediniai su branduoliniu užtaisu iš Lietuvos teritorijos galėjo būti išgabenti 1992 metų liepos mėnesį. Išvedamos Rusijos Federacijos kariuomenės pervežimų geležinkelio transportu plane pateikta informacija, kad 36-iose dengtuose vagonuose išvežtas 384-osios didelio galingumo artilerijos brigados cheminis turtas. Veikiausiai tai ir buvo branduoliniai sprogmenys.

Apleidus raketų paleidimo bazę, statiniai sunyko. Šiuo metu lankantis teritorijoje dar galima surasti 6 gelžbetoninių sandėlių (angarų) liekanas, taip pat bebaigiančias užželti krūmais buvusias antžemines raketų paleidimo aikšteles. Visa buvusios bazės teritorija iki šiol tebėra išraižyta betono plokštėmis dengtų kelių tinklu.

Bazės teritorija buvo suskirstyta į 4 sąlygines struktūras, išdėstytas skirtinguose miškų plotuose. Šios struktūros yra matomos žemiau pateiktoje topografinėje nuotraukoje ir paspaudus geografinių koordinatų nuorodas.

1. [55.997584, 21.637058](#)
2. [55.993712, 21.657589](#)
3. [56.037310, 21.692323](#)
4. [56.028699, 21.682215](#)

SVARBU! OBJEKTAS NĖRA PRITAIKYTAS LANKYMUJI!

Mėgėjai lankyti tokio tipo objektus turėtų įvertinti savo galimybes. Griūvantys pastatai ir jų likučiai gali kelti pavojų sveikatai. Į kai kurias teritorijos vietas patekimas automobiliu yra sudėtingas, o kitur ir neįmanomas.